

Odgovor ZGS k pisnemu stališču ZRSVN o strokovnem mnenju o odstrelu velikih zveri za leto 2010

V skladu z šestim odstavkom 8. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalski vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04 in dop. 109/04 in 84/05) je ZGS pripravil odgovor (v nadaljevanju: Odgovor) na poslano pisno stališče Zavoda RS za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN) k izdelanemu strokovnemu mnenju o odstrelu velikih zveri za leto 2009 (v nadaljevanju: Mnenje), ki ga je pripravil Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS).

Mnenje je bilo z namenom pridobitve pisnega stališča dne 24. 12. 2009 poslano na ZRSVN. ZRSVN je pisno stališče k Mnenju oblikoval 6. 1. 2010, katerega smo prejeli 8. 1. 2010 z dopisom št. 8-IV-643/2-O-09/DV.

Ker se pisno stališče v posameznih delih bistveno razlikuje od našega Mnenja, v tej prilogi podajamo še Odgovor.

Mnenja o odstrelu velikih zveri za leto 2010 na podlagi pisnega stališča ZRSVN v smislu predlagane kvote odstrela pri volku ne spreminjamo.

RJAVI MEDVED (*Ursus arctos* L.)

Točka III: **ZRSVN navaja, da škode, ki jih povzroča rjavi medved niso in ne smejo biti razlog za odvzem rjavega medveda iz narave, ampak sta upravičena razloga za odvzem samo zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi ter selektiven in omejen odvzem iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije z okoljem pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu.**

Odgovor na pisno stališče

Menimo, da pri dosedanjem uspešnem upravljanju s populacijo rjavega medveda v Sloveniji ter pri odstrelu rjavega medveda kot enega temeljnih orodij pri upravljanju ni moč govoriti o vzrokih za predlagan odstrel zgolj z ugotavljanjem dikcije posameznih alinej iz predpisnih osnov – npr. samo zaradi zagotavljanja zdravja in varnosti ljudi ali samo zaradi selektivnega in omejenega odvzema iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije ali samo zaradi preprečevanja pojavljanja škod. ZGS z vso odgovornostjo meni, da gre pri načrtovanju odstrela v Sloveniji za kombinacijo vseh treh vzrokov, torej tudi iz naslova preprečevanja pojavljanja škod. Tako pri odstrelu zaradi preprečevanja škod vsekakor lahko ugotovimo, da je na eni strani Republika Slovenija vzpostavila jasen, učinkovit in pregleden mehanizem za izplačevanje škod in sofinancira material za zaščito premoženja, vendar pa na drugi strani človek z rejo domačih živali v neposredni okolici svojih gospodarstev, setvijo in sadnjo vrtnin in poljščin ter sadnega drevja in grmovja nehote privablja rjavega medveda v neposredno bližino naselij in s tem posredno zaradi izgubljanja strahu medveda pred človekom ogroža svoje zdravje in varnost. Predvsem inštitut izrednega odstrela, kot eno do orodij za realizacijo načrtovane kvote pa bi bil s takim tolmačenjem ZRSVN popolnoma razvrednoten. Izredni odstrel se uporablja tekom leta (izven določenega obdobja za odstrel iz naslova uravnavanja populacije) v konfliktnih primerih med človekom in medvedom ravno kot kombinacija prekomernega povzročanja škode na premoženju ljudi in njihovega morebitnega neposrednega ogrožanja.

ZRSVN se pri rjavem medvedu v ostalem delu pisnega stališča strinja z oceno in posledično s predlaganimi ukrepi podanimi v strokovnem mnenju ZGS, zato je v tem delu popolnoma usklajeno in ga ni potrebno v ničemer spreminjati.

VOLK (*Canis lupus* L.)

1. Točka X.: ZRSVN izraža stališče, da škode, ki jih povzroča volk niso in ne smejo biti razlog za odvzem iz narave. ZRSVN izraža tudi stališče, da je zaradi zaščite ljudi poseg v populacijo volka neupravičen.
2. Točka XI.: ZRSVN ocenjuje, da je predlagani odstrel 19 volkov za leto 2010 previsok, saj da ni natančnih podatkov o parametrih populacije, posledično pa bi načrtovani odstrel lahko ogrozil ugodno stanje populacije.

Odgovor na pisno stališče

1. Volk je v Sloveniji vrsta, ki ima kot sledi iz strokovnega mnenja, vseh razpoložljivih podatkovnih virov in nenazadnje tudi povzetkov ZRSVN, v zadnjih letih močnejši trend rasti številčnosti populacije. Njegov edini omejitveni faktor rasti (tako v preteklosti, sedanjosti in verjetno tudi v prihodnosti) je lahko le človek (vir: Strategija ohranjanja in trajnostnega upravljanja z volkom (*Canis lupus*) v Sloveniji, poglavja 4.1, str.9 in poglavje 7.4, str. 19), iz česar sledi, da lahko le človek s svojimi ukrepi – dovoljenimi ali nedovoljenimi, uravnava samo populacijo (poglavje 7.6, str. 21). ZGS se iz dolgoletnih izkušenj dela z velikimi zvermi (teoretično znanje in praktične izkušnje), tudi volkom, preprosto zaveda, da ni drugih možnosti, kot uravnavanje populacije z odstrelom. Menimo, da podobno kot pri medvedu, kot vzrok za odstrel pri volku nastopa kombinacija vseh vzrokov za odvzem iz narave z odstrelom, kar sledi iz dikcije Direktive o habitatih EU, ter posledično dikcije Uredbe o zavarovanih živalskih vrstah. Navedba razlogov za odvzem v Mnenju je le dosleden prepis potrebnih zakonskih podlag iz teh dokumentov. Strinjamo se z ZRSVN, da v Sloveniji ni bilo registriranih napadov volkov na ljudi, tega nikjer v Mnenju ZGS tudi ni navajal, vendar pa smo alineo predpisnih podlag upoštevali v celoti in ne le njen prvi del. V nadaljevanju le-ta govori, cit.: »...ali zaradi nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialna ali gospodarska, in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje«. Poseganje v populacijo volkov je vsekakor javna korist, kjer poleg ekološke komponente, ki jo predstavlja vrsta *Canis lupus* v Sloveniji, na ZGS upoštevamo tudi socialni in gospodarski vidik, s stališča dolgoročnega sprejemanja in obstoja volkov pri nas pa predstavlja aktivno upravljanje s populacijo tudi koristno posledico za okolje.
2. ZRSVN navaja v svojem pisnem stališču, da so podatki, ki bi dali zaključke o ugodnem stanju populacije volkov na podlagi obstoječih populacijskih parametrov pomanjkljivi. ZGS je v strokovnih mnenjih o odstrelu velikih zveri za pretekla leta (2005, 2006, 2007, 2008, 2009) na podlagi spremljanja populacije s celo paleto parametrov podajal oceno številčnosti populacije v intervalu med 70 - 100 osebki, zraven pa podal še oceno trenda razvoja populacije. Ta interval in ocena trenda sta podana tudi v Strategiji upravljanja z volkom v Sloveniji. Ocenjujemo, da ima populacija značilen trend rasti, ki je močnejše naraščajoč. Zaključek o tem dejstvu je izveden na podlagi enakovrednega upoštevanja vseh parametrov dolgoletnega spremljanja populacije, ki so na voljo ter izvedenih analiz razpoložljivih podatkov, zgovorni so tudi podatki, ki jih navajamo o evidentiranem letnem prirastku, ob tem, da odvzema v letu 2008 sploh ni bilo, pa tudi načrtnega uravnavanja populacije v zadnjih letih ne. Podatki o spremljanju populacije so za intervalno oceno številčnosti in določitev trenda zadostni, res pa je, da so v Sloveniji od vseh treh vrst velikih zveri v zadnjih letih najmanj podkrepljeni z rezultati raziskovalnih projektov. ZGS ocenjuje, da je na podlagi vseh uporabljenih in sistematično spremljanih parametrov v populaciji trend izrazito naraščajoč, vrsta ima ustrezno zakonodajno osnovo, široko prehransko bazo, dobre habitatne pogoje in s tem visok

razmnoževalni potencial, ki ga v obdobju zadnjih let tudi izkorišča (minimalni in poudarjamo - zgolj evidentiran prirastek v zadnjih štirih letih – 20 (2009), 23 (2008), 24 (2007) in 23 (2006) živali), medtem, ko je bila dokazana mortaliteta v enakem obdobju povprečno 6,5 osebkov/leto. Iz zapišanega izhaja, da številčnost volkov narašča ter se vrsta v Sloveniji tudi teritorialno širi predvsem iz razlogov načrtno ustvarjane razlike med nataliteto in mortaliteto, kot politike odgovornega državnega resorja. Vrsta se v prostoru širi že nekaj let, tudi na območja, kjer socio-ekonomski pogoji in raba prostora tega ne dopuščajo. Iz teh razlogov menimo, da je potrebno teritorialno in številčno širjenje volka pravočasno zajeziti, tako z načrtovanim, dovolj velikim in uravnoteženim posegom v populacijo, kot tudi z uveljavitvijo ustreznih strokovno političnih ukrepov, ki jih prinašajo izdelani strateški dokumenti (Strategija, Akcijski načrt), ki bodo opredelili tudi populacijsko (in ne samo državno) obravnavo vrste v Dinaridih – v okviru sodelovanja z Republiko Hrvaško.

Ponovno menimo, da za leto 2010 predlagani odstrel 19 volkov ne bo ogrozil ugodnega stanja vrste (populacije) v Sloveniji, pri tem pa sta seveda upoštevani tudi ostali dve komponenti v odnosu volk in človek ter njegove dejavnosti – to sta socialna in gospodarska, ne zgolj ekološka.

RIS (*Lynx lynx* L.)

ZRSVN se za vrsto ris v pisnem stališču strinja z oceno in posledično s predlaganimi ukrepi podanimi v strokovnem mnenju ZGS, zato je v tem delu popolnoma usklajeno in ga ni potrebno v ničemer spreminjati.